
مجموعه واژه‌های مهندسی بسیار

شاخه تایلر

برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب
فرهنگستان زبان و ادب فارسی ۱۳۹۰-۱۳۹۱

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

گروه واژه‌گزینی

پژوهشکده مطالعات واژه‌گزینی

نشر آثار / تهران ۱۳۹۶

تدوین و ویرایش و حروف‌نگاری: گروه واژه‌گزینی

مدیر فنی چاپ: حمید دمیرچی

چاپ اول: ۱۳۹۶ شماره: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال چاپ و صحافی: کاری‌نو

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۵-۱۱-۳

ISBN: 978-600-8735-11-3

نویسنده: دکتران، بزرگراه شهید حقانی، بعد از ایستگاه مترو،

مجموعه فرهنگستان‌ها، فرهنگستان زبان و ادب فارسی

صندوق پستی: ۱۵۸۱۲۵

تلفن: ۶۸-۱۶۴۲۳۱۱ (۰۲۱)، دورنگار: ۸۸۶۴۲۵۰۰ (۰۲۱)

وبگاه: www.persianacademy.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه واژه‌گزینی
مجموعه واژه‌های مهندسی بسیار شاخه تایر: برگرفته از فرهنگ واژه‌های مصوب
فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ۱۳۹۱-۱۳۹۰ / فرهنگستان زبان و ادب فارسی،
گروه واژه‌گزینی، پرومید مطالعات واژه‌گزینی،
فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه نشر آثار، ۱۳۹۶.

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

فروست

شابک

وضعیت فهرست‌نویسی

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده‌بندی کنگره

رده‌بندی دیویی

شماره کتاب‌شناسی ملی

۱ ج. (بدون شماره‌گذاری) ۵/۱۲×۵/۱۲
فرهنگستان زبان و ادب فارسی، ۱۳۹۰ / مجموعه واژه‌ها، ۶.
978-600-8735-11-3

فیپا

تایرها -- صنعت و تجارت -- واژه‌نامه‌ها -- فارسی

Tire industry -- Dictionaries -- Persian

تایرها -- صنعت و تجارت -- اصطلاح‌ها و تعبیرها

Tire industry -- Terminology

فارسی -- واژه‌های جدید -- واژه‌نامه‌ها

Persian Language -- New words -- Dictionaries

فارسی -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی

Persian Language -- Dictionaries -- English

فرهنگستان زبان و ادب فارسی

فرهنگستان زبان و ادب فارسی، گروه نشر آثار

۱۳۹۶ ف ۲۳/ت ۵/۱۶۱/۹ HD

۳۳۸/۴۷۶۷۸۳۲۰۳

۴۶۹۴۱۴۰

فهرست مطالب

هفت	پیشگفتار
سیزده	همکاران علمی
پانزده	نشانه‌های اختصاری
هفده	قانون ممنوعیت به کار گیری اسامی بیگانه
۱-۷۳	واژه‌های مصوّب تأیید به ترتیب: انبای فارسی
1-24	فهرست واژه‌ها به ترتیب الفبای لاتین

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار

گروه واژه‌گزینی در طول بیش از بیست و دو سال فعالیت خود حدود پنجاه و پنج هزار واژه را در حوزه‌های مختلف علمی به تصویب رسانده است. مجموعه حاضر شامل واژه‌هایی است که از سال ۱۳۸۷ تا سال ۱۳۹۰ در حوزه مهندسی بسپار، شاخه تایر در شورای واژه‌گزینی و شورای عالی فرهنگستان زبان و ادب فارسی تصویب شده است.

کارگروه مهندسی بسپار از سال ۱۳۸۴ با فعالیت شاخه علوم و فناوری رنگ کار خود را آغاز کرد. در این رشته حدود ۳۰۰ واژه را به تصویب شورای واژه‌گزینی رساند. شاخه تایر این گروه در دی‌ماه سال ۱۳۸۷ فعالیت واژه‌گزینی را با حضور تعدادی از متخصصان این حوزه شروع کرد. اعضای گروه عبارت بودند از آقایان مهندس جتبی جلالی (از گروه صنعتی بارز)، مهندس عبدالرضا جعفری (از گروه صنعتی بارز و نیز به نمایندگی از شرکت مهندسی و تحقیقات لاستیک)، دکتر نادر طاهری (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)، دکتر علی عباسیان (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد علوم و تحقیقات، عضو گروه واژه‌گزینی شیمی فرهنگستان مهندسی محمدحسن فراهانی (از شرکت فرازتایر)، دکتر میرحمیدرضا قریسی (عضو هیئت علمی پژوهشگاه پلیمر)، همچنین خانم دکتر اعظم جلالی (عضو هیئت علمی دانشکده پلیمر دانشگاه صنعتی امیرکبیر) و آقای دکتر محمد کریمی (عضو هیئت علمی دانشکده نساجی دانشگاه صنعتی امیرکبیر) مدتی با گروه همکاری کردند.

گروه مهندسی بسپار، شاخه تایر پس از تعیین منابع استخراج واژه‌ها و تعریف‌های آنها حدود ۳۵۰ واژه از میان اصطلاحات موجود در منابع تخصصی به عنوان پیکره واژگانی خود تعیین کرد و به تقسیم‌بندی حوزه‌ای

آنها در گروه‌های اصلی «اجزاء»، «انواع»، «عیوب»، «روکش کاری»، «نشانگان»، «مکانیک»، «پنچری و تعمیرات» پرداخت. سپس، کاربرگه‌های (پرونده‌های اطلاعات) این واژه‌ها را تکمیل کرد و پس از بررسی و بحث و گفت‌وگو، معادل‌هایی را برای آنها برگزید. برای بهره‌گیری بهتر از نظر بقیه متخصصان، به پیشنهاد اعضای گروه، این واژه‌ها، پیش از تصویب واژه‌ها در شورای واژه‌گزینی، برای دیگر صاحب‌نظران حوزه تاپر ارسال و از ایشان نظرخواهی شد. پس از طی این مراحل، گروه در مهرماه سال ۸۹ و تیرماه سال ۹۰ در شورای واژه‌گزینی فرهنگستان حضور یافت و در مجموع ۲۹۲ واژه را به تصویب شورای واژه‌گزینی فرهنگستان رساند. فهرست الفبایی این واژه‌ها در ادامه آمده است.

ذکر چند نکته در مورد این مجموعه واژه ضروری است. اختصاص واژه‌ها به کار گروه‌های تخصصی در فرهنگ‌های واژه‌های مصوب فرهنگستان براساس روند تشکیل گروه‌ها و زمان بررسی واژه‌ها در مقاطع مختلف بوده است. از این رو، در مجموعه حاضر بسیاری از واژه‌هایی که در رشته‌های مرتبط تصویب شده است و این گروه برای جلوگیری از دوباره کاری به آنها نپرداخته ولی آنها را جزو پیکره واژگانی خود می‌داند، آمده است. خاستگاه برخی از واژه‌های این مجموعه ممکن است رشته‌های دیگر باشد. همچنین، برای افزایش بهره‌وری و صرفه‌جویی در وقت و هزینه، معمولاً واژه‌های مشترک چند حوزه مرتبط فقط از طریق یکی از کارگروه‌ها به تصویب تخصصی در شورای واژه‌گزینی مطرح می‌شود و در فرهنگ واژه‌های منتخب فرهنگستان با برجسب همه کارگروه‌های مرتبط می‌آید. این واژه‌ها در فرهنگ‌های موضوعی هریک از این کارگروه‌ها به تنهایی نیز درج می‌شود. تعداد واژه‌های این مجموعه ۵۸۱ واژه است که ۲۸۹ واژه آن مربوط به کارگروه‌های حمل‌ونقل درون‌شهری-جاده‌ای، حمل‌ونقل ریلی، حمل‌ونقل هوایی، رایانه و فناوری اطلاعات، زمین‌شناسی، ژئوفیزیک، شیمی، علوم جو، علوم نظامی، فیزیک، قطعات و اجزای خودرو، مهندسی بسپار-شاخه آلیاف، مهندسی

بسیار - شاخه پلاستیک، مهندسی بسیار - شاخه علوم و فناوری رنگ، مهندسی جوشکاری و آزمایش‌های غیرمخرب، مهندسی خوردگی و مهندسی محیط‌زیست و انرژی بوده است که در پیکره کارگروه تأثیر قرار داشته و به این مجموعه افزوده شده است.

فرهنگستان در برابر برخی از واژه‌های بیگانه، ضمن پذیرفتن لفظ بیگانه، یک برابر نهاد فارسی نیز در کنار آن به تصویب رسانده است، به این امید که این معاد فارسی به تدریج جای لفظ بیگانه را بگیرد. برخی از حوزه‌های علمی واژه فارسی را پذیرفته‌اند و برخی همچنان اصرار بر به کار بردن لفظ بیگانه دارند. در مواردی که لفظ فارسی پذیرفته شده است، در تعریف‌ها صرفاً همان معاد فارسی و در مواردی که نپذیرفته‌اند، لفظ بیگانه در کنار لفظ فارسی آمده و با خط مورب از هم جدا شده‌اند.

همکارانی که نام آنها در فهرست همکاران علمی فرهنگستان آمده است در تصویب همه واژه‌ها مشارکت نداشته‌اند، اما از آنجا که واژه‌های دفتر هشتم و نهم در یک جا گرد آمده است، درم دیده شد نام تمامی کسانی که با ما در مقاطع مختلف همکاری داشته‌اند در کنار هم ذکر شود.

در واژه‌گزینی برای واژه‌های فرهنگستان، اصرار برخی از همکاران گروه واژه‌گزینی در طی سال‌های گذشته همکاری داشته‌اند که با آنها سپاسگزاری می‌نماید. حاصل کار آنها به همت همکاران بخش تدوین و حروف‌نگاری گروه واژه‌گزینی مدون شده است که خالصانه و صمیمانه با همکاری کردند و جا دارد در اینجا از ایشان قدردانی شود: آقای مهدی حریری که مسئولیت واحد تدوین فرهنگ و سرویراستاری فرهنگ‌های مصوب فرهنگستان بر عهده ایشان است و با تجربه و دقت و دانش خود ما را یاری کردند؛ خانم‌ها عفت امانی، لیدا خمر، مینا سعادت‌نی، گیتی قریب و فتنه نادری همکاران دقیق و دلسوز واحد تدوین، که زحمت ویراستاری فنی و نمونه‌خوانی فرهنگ‌ها را بر عهده داشته‌اند؛ همچنین همکاران ما در بخش

حروف‌نگاری خانم‌ها اکرم زر محمدی، زهرا ساقی شیویاری، مهناز مسیبی که در سال‌های گذشته با صبر و حوصله در حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی فرهنگ‌های مصوب زحمات فراوانی را تقبل کردند. ویرایش فنی فرهنگ حاضر را خانم عفت امانی و حروف‌نگاری آن را خانم مهناز مسیبی انجام داده‌اند که جا دارد جداگانه از ایشان تشکر شود.

در پایان سپاس خود را از پژوهشگر ارشد گروه واژه‌گزینی، خانم فرزانه سخایی، ابراز می‌دارد که با وجود مسئولیت‌های فراوانی که در گروه واژه‌گزینی بر عهده دارند، در تفکیک رایانه‌ای واژه‌های مصوب و تنظیم فرهنگ حاضر از هیچ فداکاری دریغ نکردند. امید است با تمهیداتی که صورت گرفته است، زانیم چندین مجموعه‌واژه در حوزه‌های مختلف در هر سال به جامعه علمی کشور عرضه کنیم.

واژه‌های این دفتر حامیان گرامی افرادی است که در طول این سال‌ها با ما همکاری کرده‌اند و اسامی آنها در صفحه همکاران علمی آمده است. نام برخی از اعضا و پژوهشگران به نام‌های مشخص شده است. این افراد، در حال حاضر با گروه واژه‌گزینی همکاری ندارند.

همان‌طور که در فرهنگ‌های واژه‌های مصوب فرهنگستان ذکر شده است، واژه‌های مصوب مندرج در هر فرهنگ، در زمان انتشار، مصوب مقدماتی تلقی می‌شوند و برای مدت تعیین شده از سوی شورای عالی فرهنگستان به مؤسسات و مراکز دولتی ابلاغ می‌شوند. بنابراین، امکان بازنگری در واژه‌های مجموعه حاضر نیز وجود دارد و چنانچه تا پایان سال ۹۶ معادل بررسی پیشنهاد شود مجدداً در گروه تخصصی و شورای واژه‌گزینی در مورد آن بحث خواهد شد.

مطالب این مجموعه نیز به شرح زیر تنظیم شده است:

۱- واژه‌نامه توصیفی به ترتیب الفبای فارسی، که شامل ضبط فرنگی واژه بیگانه، معادل مصوب فرهنگستان و تعریف واژه است. تعریف واژه‌ها را

اعضای کارگروه در اختیار فرهنگستان قرار داده‌اند. البته، با صلاحدید فرهنگستان، تعریف‌ها عمومی شده و قابل درک برای افرادی با تحصیلات کارشناسی است و صرفاً برای روشن شدن مطلب ارائه شده و تعریف دقیق و جامع علمی نیست؛

۲- فهرست واژه‌ها به ترتیب الفبای لاتین.

ذکر نام تمامی اعضا در صفحه همکاران علمی به معنی آن نیست که همه آنان با یکایک این معادل‌ها موافق بوده‌اند. تصویب معادل‌ها برحسب معمول با رأی اکثر اعضای حاضر یا به اتفاق آرا صورت گرفته است. امید است فعالان صنعت تایر کشور با به کارگیری معادل‌های مصوب به هماهنگ‌سازی زبانی این حوزه یاری رسانند.

گروه واژه‌گزینی
ادیبهشت نودوشش